

Erakool pole mingi rikkurite eralõbu

Liina Luure, Peedu kooli asutaja

Eesti Päevaleht, 05.11.2015

Tartu erakooli Peedu kool, mille loomises olen kaasa löönud, on üks 56-st Eesti kogukonnakoolist, mida erakooliseaduse muudatus otseselt puudutab. Arvamused, kus võrreldakse erakoole äriettevõtetega ja maksumaksja raha eest toimuva eralõbuga, teevad mulle haiget, sest ka mina olen üks maksumaksjatest ja tean täpselt, kui palju raha on mu pere olnud valmis kohaliku kogukonna edendamiseks andma ja kui palju tasuta töötunde on inimesed siin teinud. Koos oma lastega. Õpetades neile, et ainult koostöös saab luua uusi väärtusi ning teha asju, mis teisiti poleks võimalikud.

Asi pole 91 euro, mida õpilase pealt makstakse. Asi on sõnumis, mille riik inimestele saadab. Inimestele, kes tegelikult oma maad, lapsi ja kooli väga armastavad. Kaugelt vaatajale võib jääda mulje, justkui Tartu erakool oleks Elva külje alla rikkurite lapsi õpetama tulnud, aga tegelikkus on hoopis teistsugune.

TERA Peedu kool ei tekkinud tühjale kohale. See loodi pikaajalise unistuse järgi ja piirkonna ajaloost lähtuvalt. 1990–2004 tegutses Peedul kohaliku perekonna ellukutsutud algkool. Kool liitis kogukonda ja hoidis ääremaa elujõulisena. 2003. aastal otsustas omavalitsus kokkuhoiupoliitika tõttu kooli sulgeda. Paljud pered kolisid linna, kus lastel on märksa mugavam koolis ja trennis käia.

Kool lapse avanemiseks

Kui minu lapsed hakkasid kooliealiseks saama, kaalusin mitut varianti. Pikast lapsepõlvest Peedul ja esimestest kooliaastatest kohalikus koolis olin saanud nii positiivse kogemuse, et ma ei soovinud oma lastele midagi vähemat. Minu arvates on kool kodune, hubane ja soe keskkond, kus saab mänguliselt õppima õppida. Esimesed aastad selleks ju ongi. Viieks klassiks on juba teada, millised on lapse huvid, tema nõrkused ja tugevused ning milline kool võiks edasiõppimiseks kõige sobivam olla. Esimesed aastad on avastamise ja avanemise aeg, mida ei saa ega tohigi hinnata.

Just sel ajal lõpetas mu õde Tartu ülikooli klassiõpetaja erialal. Ka tema otsis võimalust teha asju teisiti, õpetada elulisemalt ja hinnateta. Tänu õnnelikule juhusele sattus ta praktikale Tartu erakooli. Ei tema ega ka mina teadnud sellisest koolist peale nime midagi, nimigi tekitas eelarvamusi. Nüüdseks on selgunud, et need eelarvamused olid tekkinud meie enda pettekujutlustest rikkastest vanematest ja nende lastest. Tegelikuses õpivad ka selles koolis täiesti tavaliste inimeste lapsed. See, mida mu õde nägi, tundus nii õige ja päris, et ta läks direktori juurde ja küsis, kas Tartu erakool ei tahaks Peedule filiaali teha.

Viie pere pingutus

Sügisel 2013 avasimegi Peedul üheskoos 1. klassi, kus alustasid ka minu lapsed. Kuid kõik polnud roosiline. Ühel hetkel tuli valida, kas piirduda ühe klassiga või leida ruumiprobleemile lahendus. Pärast põhjalikku kaalumist alustasime uue maja ehitamist.

Ehitus oli kõike muud kui kerge. Viis kohalikku peret andsid maja ehitamiseks oma säästud, võtta tuli ka laenu. Aasta jooksul tekkis korduvalt lootusetusetunne. Maja kogumaksumuseks kujunes 550 000 eurot.

Edasi aitas minna üksnes teadmine, et mitte keegi kusagilt mujalt ei tuleks midagi sellist Peedu inimeste jaoks tegema. Ei riik ega ka omavalitsus. Ainult me ise saame oma elukeskkonda paremaks, mõnusamaks ja mugavamaks teha. Kõik need viis peret teavad, et nad ei saa oma raha kunagi tagasi. Laenuandjad muidugi peavad saama. Peale selle peab maja töötama nii, et igapäevased kulutused oleksid kaetud. Nüüdseks on Peedu kooli- ja kogukonnamaja valmis. Meil õpib kolmes klassis 26 last ja töötab neli täiskohaga õpetajat. Meie majas on pärast tunde huviringid, kogukonnaüritused ja klubid. Majas töötab kaks kohalikku väikeettevõtjat. Maja on kogukonnakeskus.

Kõike seda poleks ilma koolita. Poleks maja ega lapsi, poleks teemapäevi koos lapsevanematega ega võimalust kogukonda sellisel määral liita. Kümmeaastat tagasi käisid kohalikud koolilapsed linnavalitsuse ees meelt avaldamas sõnumiga: „Kool on Peedu süda.” Nii see on. Ei ole vahet, kas see on nime poolest erakool või kohaliku omavalitsuse hallatav algkool nagu toona. Kool on kogukonna nägu – nende inimeste nägu, kes pühendavad oma elu kooli elus- ja käiguhoidmisele.

Kavandatava seadusemuudatuse tõttu on mul tekkinud kaks küsimust. Esiteks: kuidas saame olla kindlad, et ajalugu ei kordu? Praegune linnavõim suhtub kooli igati toetavalt ja heasoovlikult, aga need inimesed ei jää alatiseks võimule. Peedu erakooli kogemus on näidanud, et selliseid otsuseid ei saa jätta omavalitsejate meelevalda. Teine ja olulisem küsimus on: mida tahab riik? Kas seda, et inimesed koonduksid linnadesse ja koliksid välismaale, või seda, et nad aitaksid paremat Eestit ehitada? Peale maksude maksmise ka oma säästude, teadmiste, oskuste, kogemuste ja kätega.